

ZMIANY SKŁADOWEJ STREFOWEJ PRĘDKOŚCI WIATRU (U-wind) NA WSCHÓD OD SVALBARDU (1981–2005)

THE CHANGES OF ZONAL WIND SPEED COMPONENT (U-wind)
EAST OF SVALBARD AREA (1981–2005)

Grzegorz Kruszewski

Katedra Meteorologii i Oceanografii Nautycznej, Wydział Nawigacyjny, Akademia Morska
ul. Sędzickiego 19, 81–374 Gdynia
krucha@am.gdynia.pl

Zarys treści. Praca charakteryzuje składową strefową prędkość wiatru w trzech gridach usytuowanych po wschodniej stronie Svalbardu oraz jej związku z temperaturą powietrza na stacjach zachodniego wybrzeża Spitsbergenu. W rejonie położonym na wschód od archipelagu obserwuje się dominację cyrkulacji wschodniej, której natężenie wyraźnie wzrasta przy przemieszczaniu się na południe. W przebiegu rocznym stwierdzono nasilenie się cyrkulacji wschodniej w miesiącach zimowych i osłabianie latem, przy czym zmienność wartości U-wind w miesiącach chłodnej pory roku jest największa. Przewaga cyrkulacji zachodniej zaznacza się latem przez okres od jednego (na 75°N) do pięciu miesięcy (na 80°N), a jej natężenie rośnie wraz z szerokością geograficzną.

Słowa kluczowe: składowa strefowa prędkość wiatru (U-wind), temperatura powietrza, Svalbard

1. Wprowadzenie

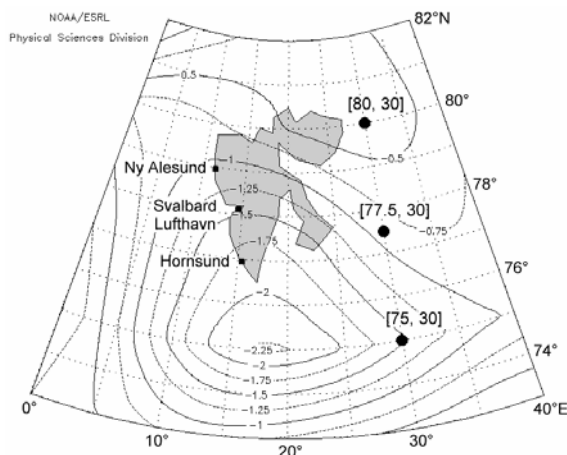
Składowa strefowa prędkość wiatru (w skrócie "U-wind") jest rzutem wypadkowego wektora wiatru na oś odciętych i charakteryzuje równoleżnikowe przemieszczanie powietrza. Wartości dodatnie U-wind przybiera dla kierunku zachodniego, ujemne – w przypadku przewagi przenosu wschodniego. Uśredniona w dłuższym przedziale czasowym wartość U-wind opisuje więc oprócz zwrotu strefowego przemieszczania się powietrza także wielkość adwekcji. Zmiany cyrkulacji atmosferycznej w atlantyckim sektorze Arktyki, a zwłaszcza nad Spitsbergenem, są dobrze udokumentowane (Niedźwiedź 1997, 2001, 2003, 2006). Wielu badaczy właśnie czynnik cyrkulacyjny czyni odpowiedzialnym za współczesne ocieplenie atlantyckiej Arktyki (np. Przybylak 2002, Niedźwiedź 2003). Z drugiej strony dobrze udokumentowany jest wzrost temperatury wód powierzchniowych w rejonie Spitsbergenu i jego związku z temperaturą powietrza (Kruszewski, Marsz i Zblewski 2003, Kruszewski 2005, Styszyńska 2005). Zmiany składowej strefowej prędkości wiatru po zachodniej stronie Spitsbergenu scharakteryzował Kruszewski (2006), wykazując także ich związku z temperaturą powietrza. Nasunęły się wówczas pewne wątpliwości co do interpretacji wyników. Zachodziło podejrzenie, że stwierdzone osłabienie przenosu wschodniego, odnotowane w gridach leżących bezpośrednio na zachód od wybrzeża Spitsbergenu w wyższych

szerokościach geograficznych, może być związane ze wzrostem współczynnika tarcia przy przepływie powietrza nad górzystą wyspą. Porównanie charakterystyki wiatru strefowego (U-wind) po zachodniej i wschodniej stronie wyspy pozwoliłoby ostatecznie rozstrzygnąć kwestię, czy rzeczywiście natężenie cyrkulacji strefowej w rejonie Spitsbergenu rośnie w kierunku południowym. Podobnie, problem wzrostu temperatury powietrza w miesiącach cieplej pory roku, w sytuacjach nasilania się przenosu wschodniego, interpretowany jako połączony wpływ efektu fenowego i wzrostu dopływu bezpośredniej radiacji słonecznej, wzbudził pewne kontrowersje, które być może uda się rozwiązać analizując związki U-wind po wschodniej stronie archipelagu Svalbardu z temperaturą powietrza na stacjach leżących na zachodnim wybrzeżu Spitsbergenu. Celem pracy jest analiza zachowania się prędkości wiatru strefowego po wschodniej stronie Spitsbergenu. Ma ona wyjaśnić podniesione wyżej kwestie.

2. Źródła danych i metody badawcze

Analizie poddano zbiór danych gridowych pochodzący z zasobów NOAA–CIRES/Climate Diagnostics Center zawierający średnie miesięczne wartości składowej strefowej prędkości wiatru (U-wind) na poziomie morza dla pól o rozdzielczości $2.5 \times 2.5^\circ$ z okresu 1981–2005. Do analizy wybrano trzy gridy leżące wzdłuż południka 30°E na szerokościach 75°N , 77.5°N i 80°N . W celu uproszczenia zapisu w tekście używać się będzie skróconego opisu współrzędnych. Np. grid opisany jako [75, 30] charakteryzuje uśrednioną składową strefową prędkości wiatru w punkcie o współrzędnych geograficznych 75°N i 30°E .

Średnie miesięczne wartości temperatury powietrza z okresu 1981–2005 dla stacji Svalbard-Lufthavn i Ny Alesund pochodzą z bazy danych NORDCLIM i Norweskiego Instytutu Meteorologicznego. Dane o temperaturze powietrza w Hornsundzie uzyskano z roczników IMiGW oraz Instytutu Geofizyki PAN. Wartości wskaźników cyrkulacji dla Spitsbergenu zaczerpnięto z pracy Niedźwiedzia (2006). Usytuowanie gridów, z których dane poddano analizie oraz rozpatrywanych stacji prezentuje ryc. 1.

Ryc. 1. Obszar objęty badaniami. Mapa rozkładu wieloletniej (1981–2005) wartości U-wind z zaznaczonymi gridami i stacjami. Obraz uzyskany z NOAA-ESRL Physical Science Division

Fig. 1. Area of investigations. Map of mean (1981–2005) U-wind speed distribution with marked analysed grid points and stations. Image provided by the NOAA-ESRL Physical Science Division

Dla pełnej możliwości porównania zachowania się wiatru strefowego, w pracy zastosowano identyczną metodykę jak w przypadku zachodniej części Spitsbergenu (Kruszewski 2006). Zmiany U-wind prześledzono w układzie wartości średnich rocznych i średnich miesięcznych, wyznaczono współczynniki trendu liniowego oraz obliczono współczynniki korelacji liniowej pomiędzy wartościami U-wind a wskaźnikiem cyrkulacji zachodniej „W” autorstwa Niedźwiedzia oraz temperatury powietrza na stacjach Spitsbergenu Zachodniego.

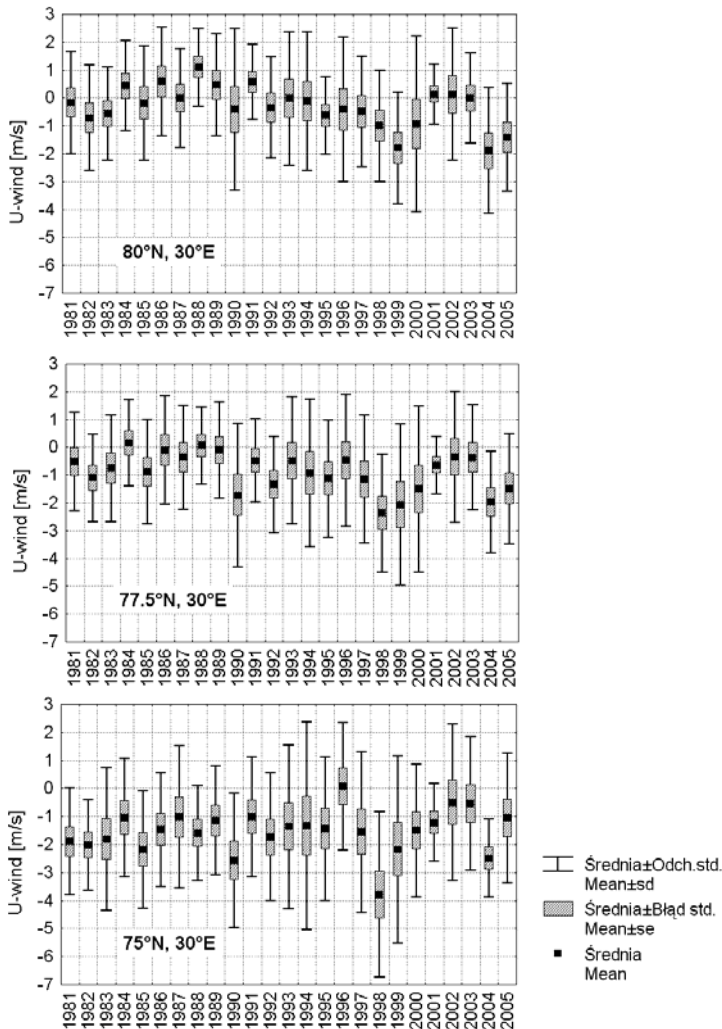
3. Wyniki

3.1. Przebieg średnich rocznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru

W analizowanym 25-leciu najwyższe średnie wartości roczne U-wind po wschodniej stronie Svalbardu występują w gridzie położonym najdalej na północ [80, 30]. Średnia wieloletnia składowa strefowej prędkości wiatru wynosi tu -0.31 m/s. W gridach położonych dalej na południe wartości szybko maleją do -0.89 m/s [77.5, 30] i -1.54 m/s w gridzie [75, 30] – patrz ryc. 1. Świadczy to o intensyfikacji cyrkulacji wschodniej w niższych szerokościach. W nawiązaniu do wieloletnich wartości U-wind w gridach leżących na tych samych szerokościach wzdłuż południka 010°E (Kruszewski 2006) można stwierdzić, że po obu stronach Spitsbergenu cyrkulacja wschodnia najsilniejsza jest na szerokości 75°N , a jej natężenie prawie identyczne. Przesuwając się na północ, wartości U-wind szybciej rosną po wschodniej stronie Svalbardu, w wyniku czego na szerokościach 77.5 i 80°N po tej stronie archipelagu wartości U-wind są około 0.5 m/s wyższe niż po zachodniej. Tak więc cyrkulacja wschodnia w wyższych szerokościach geograficznych charakteryzuje się większym natężeniem w gridach położonych na zachód od Spitsbergenu, po zawietrznej stronie wyspy.

Największą międzyroczną zmienność składowej strefowej prędkości wiatru obserwujemy w gridzie [75, 30]. W analizowanym wieloleciu roczna wartość U-wind zmieniała się w tym rejonie od -3.8 m/s w 1998 r. do $+0.1$ m/s w 1996 r. (ryc. 2). W gridzie tym nie obserwuje się istotnych statystycznie trendów rocznych i sezonowych wartości U-wind. Największą stabilność warunków cyrkulacyjnych stwierdzono w gridzie [77.5, 30], gdzie najwyższa roczna wartość wyniosła $+0.15$ m/s (1984 r.) a najniższa -2.4 m/s (1998 r.). Zróżnicowanie warunków cyrkulacyjnych w poszczególnych latach jest tu mniejsze niż w rejonach usytuowanych dalej na południe czy północ, co zaznacza się w niższych wartościach odchyień standardowych. Stwierdzono tu także słaby (-0.04 m/s na rok) statystycznie istotny ($p = 0.03$) ujemny trend wartości średnich rocznych U-wind. Nieco silniejszy trend ujemny (-0.05 m/s na rok; $p = 0.02$) występuje w gridzie [80, 30]. W rejonie tym odnotowano aż 7 lat z dodatnimi wartościami U-wind (przewaga cyrkulacji zachodniej) i dwa lata z wartościami bliskimi zeru, z czego większość przypadła na lata 80. XX wieku i pierwsze trzy lata XXI wieku. Warto wspomnieć, że identyczny co do wartości trend stwierdzono także w gridzie [80, 10] po zachodniej stronie Spitsbergenu (Kruszewski 2006). Najwyższą średnią roczną wartość U-wind wśród analizowanych gridów ($+1.09$ m/s) odnotowano także na szerokości 80°N w 1988 r. Najniższa średnia roczna wartość w gridzie [80, 30] wystąpiła w 2004 roku (-1.9 m/s).

Cyrkulacja strefowa na wschód od Svalbardu, na 77.5 i 80°N , wykazuje w okresie 1981–2005 ukierunkowane zmiany, na co wskazują istotne statystycznie trendy rocznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru. W wymienionych rejonach obserwuje się w tym czasie nasilenie cyrkulacji wschodniej, przy czym tempo zmian jest nieznacznie większe na szerokości 80°N . W gridzie [75, 30] średnie roczne wartości U-wind nie wykazują istotnych zmian, za to cechuje je duża zmienność międzyroczna.

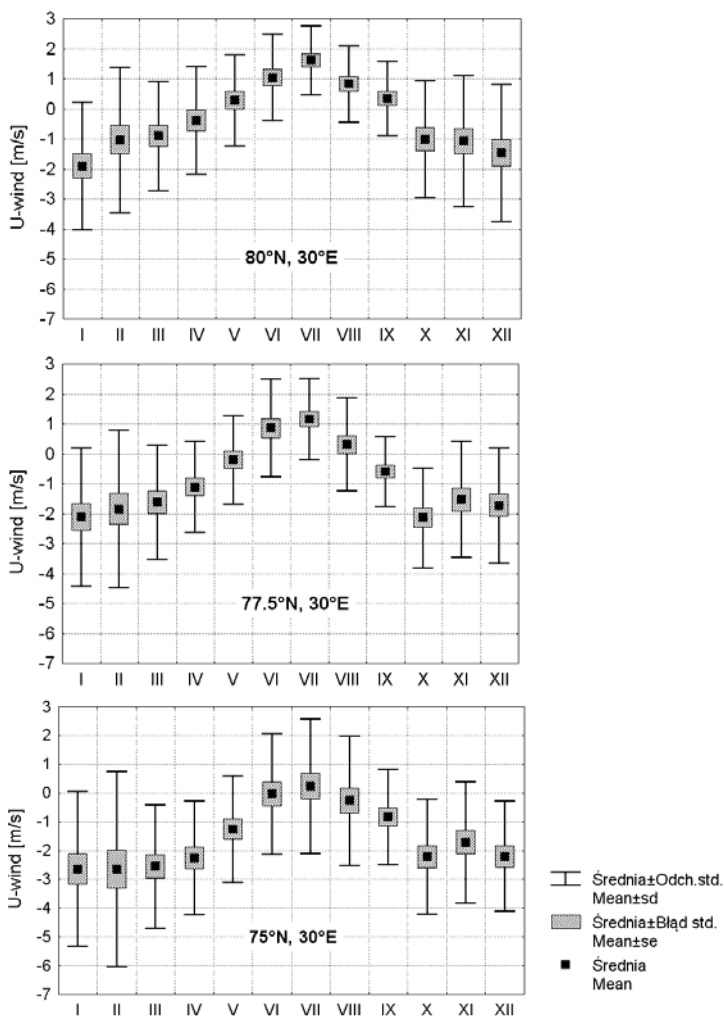

Ryc. 2. Przebieg średnich rocznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru U-wind w gridach [80, 30], [77.5, 30] i [75, 30]

Fig. 2. Course of mean annual zonal wind speed component values U-wind in grids [80, 30], [77.5, 30] and [75, 30]

3.2. Przebieg średnich miesięcznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru

Analiza średnich miesięcznych wartości U-wind w okresie 1981–2005 wskazuje ponownie, że największym zróżnicowaniem składowej strefowej prędkości wiatru w poszczególnych miesiącach cechuje się grid [75, 30], na co wskazują wyraźnie większe wartości odchyłeń standardowych. We wszystkich gridach największą zmiennością charakteryzował się luty. Najbardziej stabilne warunki cyrkulacji strefowej w gridach [75, 30] i [77.5, 30] wykazywał wrzesień, a w gridzie [80, 30] lipiec. Wraz z przesuwaniem się ku północy wyraźnie widać wzrost stabilności warunków cyrkulacyjnych, zwłaszcza miesięcy „cieplej” pory roku – patrz ryc. 3.

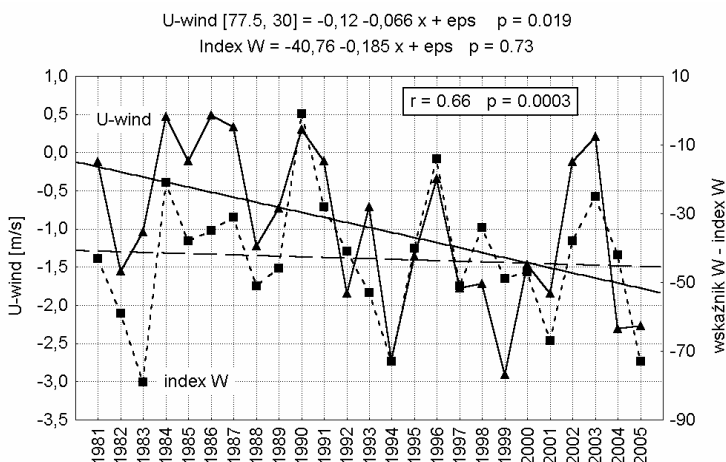
Ryc. 3. Rozkład wieloletnich miesięcznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru U-wind (1981–2005) w gridach [80, 30], [77.5, 30] i [75, 30]

Fig. 3. Course of monthly average zonal wind speed component values U-wind (1981–2005) in grids [80, 30], [77.5, 30] and [75, 30]

Największa roczna amplituda wartości U-wind występuje w gridzie [80, 30], gdzie przekracza nieznacznie 3.5 m/s. Przesuwając się na południe roczna amplituda maleje, osiągając w gridzie [75, 30] wartość bliską 2.9 m/s. W przebiegu rocznym wyraźne maksimum wartości U-wind we wszystkich gridach wystąpiło w lipcu (ryc. 3). Wyraźne minimum w gridzie [80, 30] przypadło na styczeń. Zmiany warunków cyrkulacyjnych w wyższych szerokościach zachodzą płynniej w skali roku. W gridzie [80, 30] obserwuje się systematyczny wzrost wartości U-wind od stycznia do lipca, a następnie równomierny spadek. Cyrkulacja wschodnia dominuje tu przez okres 7 miesięcy, zachodnia – przeważa w okresie od maja do września. W pozostałych gridach daje się zaobserwować zmianę warunków cyrkulacyjnych między „chłodną” a „cieplą” porą roku, co jest szczególnie wyraźne w gridzie [75, 30]. Od października

do kwietnia wartości U-wind wykazują niewielkie zróżnicowanie a roczne minimum jest słabo zaznaczone. Najniższe wartości odnotowano w styczniu i lutym. Wyraźny wzrost wartości U-wind następuje w maju i czerwcu, z maksimum rocznym przypadającym na lipiec. Spadek jest nierównomierny, z największym skokiem pomiędzy wrześniem a październikiem. Natężenie cyrkulacji zachodniej w rozpatrywanych gridach, podobnie jak i okres dominacji, rośnie wraz z szerokością geograficzną.

Statystycznie istotne ujemne trendy wartości miesięcznych i sezonowych U-wind pojawiają się sporadycznie. W gridzie [80, 30] istotne trendy stwierdzono w lutym, (-0.13 m/s na rok) oraz w sezonie zimowym, licznym od grudnia do lutego (-0.09 m/s na rok). W gridzie [77.5, 30] notuje się istotne statystycznie ujemne trendy U-wind w marcu i maju (-0.11 i -0.08 m/s na rok) oraz wiosną (ryc. 4), co świadczy o nasileniu się w tych okresach cyrkulacji wschodniej. W gridzie [75, 30] nie stwierdzono istotnych trendów wartości miesięcznych ani sezonowych.

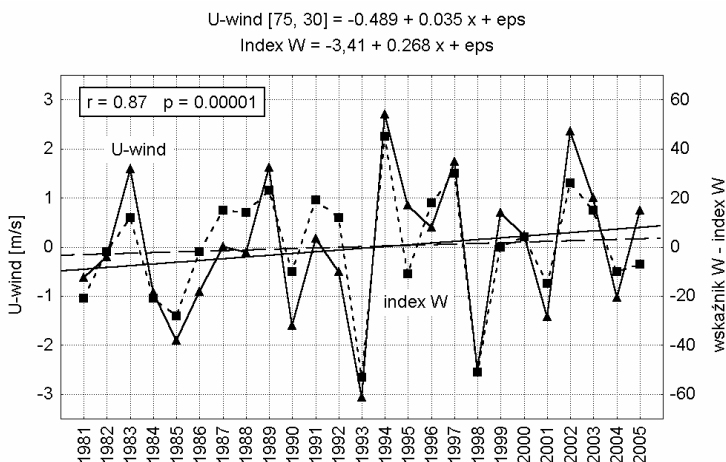
Ryc. 4. Przebieg wartości składowej strefowej prędkości wiatru U-wind w gridzie [77.5, 30] i wskaźnika cyrkulacji strefowej zachodniej (W) nad Spitsbergenem w okresie wiosny

Fig. 4. Course of zonal wind speed component values (U-wind) in grid [77.5, 30] and the zonal westerly circulation index (W) above Spitsbergen during Spring

3.3. Związki U-wind ze wskaźnikiem W (cyrkulacji strefowej Niedźwiedzia) i temperaturą powietrza na Spitsbergenie Zachodnim

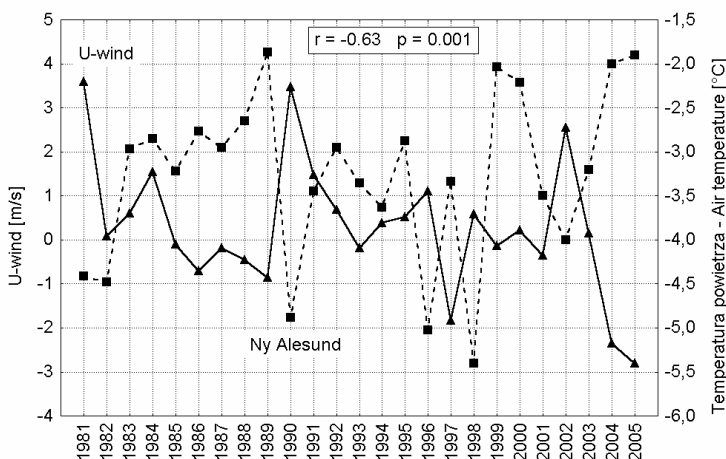
Zarówno roczne jak i sezonowe wartości składowej strefowej prędkości wiatru wykazują istotne i silne korelacje z analogicznymi wartościami wskaźnika cyrkulacji zachodniej W Niedźwiedzia (2006), charakteryzującego sytuację synoptyczną w rejonie $75-80^{\circ}\text{N}$, $10-30^{\circ}\text{E}$. Najsilniejsze związki pomiędzy rocznymi wartościami wskaźnika W a wartościami U-wind odnotowano w gridzie [75, 30], gdzie współczynnik korelacji liniowej wynosi $+0.73$. W przypadku korelacji wartości rocznych w gridach [77.5, 30] i [80, 30] stwierdzono słabszą, jednakową w obu gridach siłę związku, opisaną przez wartość współczynnika korelacji równą $+0.43$. Współczynniki te są istotne statystycznie. Siła związku wyraźnie maleje przy przesuwaniu się dalej na północ także w przypadku związków wartości sezonowych. W gridzie [75, 30] współczynniki korelacji w poszczególnych porach roku wynoszą od $+0.75$ zimą do $+0.87$ latem

(ryc. 5) i są wysoce istotne statystycznie. W gridzie [77.5, 30] najsilniej skorelowane ze wskaźnikiem W są ponownie wartości sezonu letniego ($r = 0.85$) a najsłabiej zimy ($r = 0.62$). W przypadku gridu [80, 10] najwyższy współczynnik korelacji ($r = 0.59$, $p = 0.002$) występuje jesienią, najniższy także zimą ($r = 0.51$, $p = 0.009$).

Ryc. 5. Przebieg wartości składowej strefowej prędkości wiatru U-wind w gridzie [75, 30] i wskaźnika cyrkulacji strefowej zachodniej (W) nad Spitsbergenem w okresie lata

Fig. 5. Course of zonal wind speed component values (U-wind) in grid [75, 30] and the zonal westerly circulation index (W) above Spitsbergen during Summer

Ryc. 6. Przebieg miesięcznych wartości składowej strefowej prędkości wiatru U-wind w gridzie [80, 30] i miesięcznej temperatury powietrza w maju na stacji Ny Alesund

Fig. 6. Course of monthly zonal wind speed component values (U-wind) in grid [80, 30] and monthly air temperature values in May at Ny Alesund

Stwierdzono także istnienie statystycznie istotnych korelacji ujemnych pomiędzy synchronicznymi miesięcznymi wartościami U-wind we wszystkich analizowanych gridach i miesięcznymi wartościami temperatury powietrza na stacjach Svalbard-Lufthavn, Ny Alesund i Hornsund. Związki te występują głównie w okresie dnia polarnego, a najsilniejsze są w lipcu, maju i kwietniu. Przykład takiej zależności prezentuje ryc. 6.

Korelacje o identycznym charakterze zostały opisane przez autora (Kruszewski 2006) dla gridów leżących po zachodniej stronie Spitsbergenu, wzdłuż południka 010°E. Stwierdzenie takich samych zależności pomiędzy temperaturą powietrza i natężeniem cyrkulacji strefowej po obu stronach Spitsbergenu pozwala rozwiązać wątpliwości interpretacyjne. W okresach nasilania się cyrkulacji wschodniej wiosną i latem dochodzi do wzrostu temperatury powietrza na stacjach usytuowanych wzdłuż zachodniego wybrzeża Spitsbergenu. Wzrost ten powodowany jest efektem fenowym jak i wzrostem dopływu bezpośredniej radiacji słonecznej po zawietrznej stronie wyspy, związanym ze spadkiem zachmurzenia. Sytuacje takie można łatwo prześledzić analizując satelitarne zdjęcia zachmurzenia i widoczne na nich tak zwane okna fenowe w przypadkach adwekcji ze wschodu. Dodatkowo, miesiące w których stwierdzone zależności występują, charakteryzują się w skali roku wyraźnie większą częstością sytuacji wyżowych nad Spitsbergenem (Niedźwiedz 2006). Jedyne odstępstwo wykryto w przypadku stacji w Hornsundzie, gdzie w czerwcu stwierdzono dodatnie, istotne korelacje pomiędzy temperaturą powietrza a wartościami U-wind we wszystkich trzech gridach. Taki charakter korelacji świadczy, że wyższa temperatura powietrza w czerwcu występuje na tej stacji w przypadku nasilania się przenosu zachodniego po wschodniej stronie Svalbardu.

4. Podsumowanie i wnioski

W analizowanym 25. leciu wzdłuż wschodnich wybrzeży Svalbardu, w szerokościach 75–80°N, przeważała cyrkulacja wschodnia (ujemne wartości U-wind). Średnie wieloletnie wartości składowej strefowej prędkości wiatru wynoszą od -1.54 m/s na 75°N do -0.31 w rejonie 80°N. Obserwuje się wyraźne osłabienie natężenia cyrkulacji wschodniej przy przesuwaniu się na północ. Największą międzyroczną zmienność składowej strefowej prędkości wiatru obserwuje się w gridzie [75, 30]. W przebiegu rocznym zaznacza się osłabianie cyrkulacji wschodniej latem, szczególnie widoczne jest to w wyższych szerokościach. Okres dominacji cyrkulacji zachodniej wynosi od jednego (75°N) do pięciu miesięcy (80°N), a jej natężenie także rośnie wraz z szerokością geograficzną. Wraz ze wzrostem szerokości obserwuje się także spadek zmienności miesięcznych wartości U-wind, co najwyraźniej widoczne jest w miesiącach letnich. Wartości roczne U-wind w gridach [80, 30] i [77.5, 30] wykazują słabe, statystycznie istotne trendy ujemne, co świadczy o nasilaniu się w rozpatrywanym wieloleciu przenosu ze wschodu w wyższych szerokościach geograficznych. Podobne ujemne trendy znajduje się w przebiegach miesięcznych (marzec, maj) w gridzie [77.5, 30] i w lutym w gridzie [80, 30]. Występowanie tych trendów jest najprawdopodobniej związane z zaznaczającym się w tym samym okresie spadkiem ciśnienia na SW i S od Spitsbergenu.

Sezonowe i roczne wartości składowej strefowej prędkości wiatru po wschodniej stronie Svalbardu wykazują silne i istotne statystycznie związki synchroniczne z indeksem cyrkulacji zachodniej W Niedźwiedzia. Najsilniejsze korelacje stwierdzono latem, najsłabsze zimą. Siła tych związków wyraźnie maleje dla gridów położonych dalej na północ.

Literatura

- Kruszewski G., Marsz A., Zblewski S., 2003. Wpływ zmian temperatury powierzchni oceanu na Morzu Norweskim na temperaturę powietrza na Svalbardzie i Jan Mayen (1982–2002). *Problemy Klimatologii Polarnej*, 13: 59–78.
- Kruszewski G., 2005. Wpływ zmian temperatury wód w głównym nurcie Prądu Zachodniospitsbergeńskiego na temperaturę powietrza na Spitsbergenie Zachodnim (1982–2002). *Problemy Klimatologii Polarnej*, 15: 53–63.
- Kruszewski G., 2006. Zmiany składowej strefowej prędkości wiatru (U-wind) w rejonie Spitsbergenu Zachodniego (1981–2005). *Problemy Klimatologii Polarnej*, 16: 107–114.
- Niedźwiedz T., 1997. Częstość występowania typów cyrkulacji nad Spitsbergenem (1951–1995). *Problemy Klimatologii Polarnej*, 7: 9–17.
- Niedźwiedz T., 2001. Zmienność cyrkulacji atmosfery nad Spitsbergenem w drugiej połowie XX wieku. *Problemy Klimatologii Polarnej*, 11: 7–26.
- Niedźwiedz T., 2003. Współczesna zmienność cyrkulacji atmosfery, temperatury powietrza i opadów atmosferycznych na Spitsbergenie. *Problemy Klimatologii Polarnej*, 13: 79–92.
- Niedźwiedz T., 2006. Główne cechy cyrkulacji atmosfery nad Spitsbergenem. *Problemy Klimatologii Polarnej*, 16: 91–105.
- Przybylak R., 2002. Variability of air temperature and atmospheric precipitation in the Arctic. *Atmospheric and Oceanographic Sciences Library*, 25, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht / Boston / London: 330 s.
- Styszyńska A., 2005. Przyczyny i mechanizmy współczesnego (1982–2002) ocieplenia atlantyckiej Arktyki. *Akademia Morska*, Gdynia: 109 s.

Summary

The study presents variability of zonal wind speed (U-wind) in three grids $2.5 \times 2.5^\circ$ situated in the vicinity of the eastern coast of Svalbard in period 1981–2005. Gridded surface data from *NCEP Reanalysis Derived data provided by the NOAA/OAR/ESRL PSD, Boulder, Colorado, USA from their Web site at <http://www.cdc.noaa.gov/>* were used for statistical analysis.

In analysed area negative values of U-wind are typical. Annual average eastern air-flow is much stronger in the south (-1.54 m/s in grid [75, 30]) than in north (-0.31 m/s in grid [80, 30]) – see fig. 1 and 2. The biggest interannual changeability of U-wind values is also observed in lower latitudes. Significant decreasing trends were found in annual U-wind values in grid points [80, 30] (-0.05 m/s by year) and [77.5, 30] (-0.04 m/s by year). During the year eastern air-flow reach the maximum in winter months. In summer time easterly circulation is weaker. Positive U-wind values (western air-flow) prevails in July (grid [75, 30]); June, July and August (grid [77.5, 30]) and from May to September in grid [80, 30]. Intensity of western air-flow increase with latitude too. The biggest changeability in monthly U-wind values in all grid points was observed in February. Decreasing trends in monthly U-wind values were found in [80, 30] grid in February (-0.13 m/s by year) and in [77.5, 30] grid in March and May (-0.11 and -0.08 m/s by year).

Correlations between U-wind and zonal westerly circulation index W values for Spitsbergen area (given by Niedźwiedz, 2006) are strong for all grids and seasons, but the strongest were noted in grid [75, 30] – linear correlation coefficient from $r = +0.75$ (winter) to $r = +0.87$ (summer) – see fig. 5. Some relations between U-wind and monthly air temperature in Svalbard-Lufthavn and Ny Alesund were noticed too (fig. 6). The strongest negative correlations were found in July, May and April.